

Міжнародне приватне право

УДК 341.9

Лукань Марія Олександрівна

аспірантка кафедри

міжнародного приватного права і порівняльного правознавства

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Лукань Мария Александровна

аспирантка кафедры

международного частного права и сравнительного правоведения

Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

Lukan Maria

PhD Student of the Department of

Private International Law and Comparative Law

Yaroslav Mudriy National law university

ДЕЛІКТНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ДЕЛИКТНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА В ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

DELICIT OBLIGATIONS IN THE INTELLECTUAL PROPERTY OF THE EUROPEAN UNION

Анотація. Статтю присвячено правилам регулювання транскордонних недоговірних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності в Європейському Союзі (далі за текстом - ЄС). Надано загальну характеристику поняттю і змісту недоговірних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності ЄС. Розкрито зміст деліктних зобов'язань в інтелектуальній власності ЄС, як найбільш розповсюдженого виду порушень. Визначено основне джерело права колізійного регулювання позадоговірних відносин ЄС, що стосуються інтелектуальної власності -

Регламент (ЄС) № 864/2007 Європейського Парламенту та Ради «Про право, що підлягає застосуванню до недоговорних зобов'язань» (Рим II) та розкрито зміст колізійних прив'язок, що визначають право, яке підлягає застосуванню у цій сфері. Також у статті визначені основні колізійні прив'язки, що існують в законодавстві ЄС у вирішенні транскордонних спорів пов'язаних з позадоговірним зобов'язанням з відшкодування шкоди та спеціальні колізійні прив'язки, що стосуються деліктних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності.

Розглянуто недоліки законодавства ЄС у цій сфері, а саме недоцільність існуючих колізійних прив'язок, що призначені для розв'язання транскордонних спорів у сфері інтелектуальної власності, що зумовлюється передусім незручністю у практичному застосуванні. Наведено існуючі напрацювання авторитетних вчених у сфері регулювання міжнародних позадоговірних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності, зокрема застосуванням існуючих вдалих принципів CLIP, що враховують специфічність інтелектуальної власності та розроблені з урахуванням саме спеціалізації інтелектуальної власності з поміж інших видів позадоговірної відповідальності. Доведено необхідність подальших вітчизняних ґрунтовних досліджень у цій сфері.

Ключові слова: *інтелектуальна власність, транскордонні недоговорні зобов'язання, Регламент ЄС Рим II, lex loci protectionis.*

Анотація. *Стаття посвящена правилам регулирования трансграничных недоговорных обязательств в сфере интеллектуальной собственности в Европейском Союзе (далее - ЕС). Предоставлено общую характеристику понятию и содержанию недоговорных обязательств в сфере интеллектуальной собственности ЕС. Раскрыто содержание деликтных обязательств в интеллектуальной собственности ЕС, как наиболее распространенного вида нарушений. Определены основной источник права коллизионного регулирования внедоговорных*

отношений ЕС, касающиеся интеллектуальной собственности - Регламент (ЕС) № 864/2007 Европейского парламента и Совета «О праве, подлежащем применению к недоговорным обязательствам» (Рим II) и раскрыто содержание коллизионных привязок, определяющих право, подлежащее применению в этой сфере. Также в статье определены основные коллизионные привязки, существующие в законодательстве ЕС в решении трансграничных споров связанных с внедоговорного обязательства по возмещению вреда и специальные коллизионные привязки, касающиеся деликтных обязательств, в сфере интеллектуальной собственности.

Рассмотрены недостатки законодательства ЕС в этой сфере, а именно нецелесообразностью существующих коллизионных привязок, предназначенных для решения трансграничных споров в сфере интеллектуальной собственности, что обусловлено, прежде всего, неудобством и иногда нецелесообразностью в практическом применении. Приведены наработки авторитетных ученых в области регулирования международных внедоговорных обязательств в сфере интеллектуальной собственности, в частности существующие удачные принципы CLIP, учитывающие специфичность интеллектуальной собственности и разработаны с учетом именно специализации интеллектуальной собственности среди других видов внедоговорной ответственности. Доказана необходимость дальнейших отечественных фундаментальных исследований в этой сфере.

Ключевые слова: *интеллектуальная собственность, трансграничные недоговорные обязательства, Регламент ЕС Рим II, *lex loci protectionis*.*

Summary. *The article is devoted to the rules for regulating cross-border non-contractual obligations in the field of intellectual property in the European Union (hereinafter - the EU). The general description of the concept and content*

of non-contractual obligations in the field of intellectual property of the EU is provided. The content of tort obligations in the intellectual property of the EU, as the most common type of violation, is disclosed. The main source of the law of conflict of laws regulation of non-contractual relations of the EU concerning intellectual property is identified - Regulation (EU) No 864/2007 of the European Parliament and of the Council on the Law Governing Non-Contractual Obligations (Rome II) and the content of conflict of laws defining the law subject to application in this area. The article also defines the main conflict bindings existing in the EU legislation in resolving cross-border disputes related to non-contractual obligations for compensation of harm and special conflict bindings relating to tort obligations in the field of intellectual property.

The shortcomings of EU legislation in this area, namely, the inexpediency of existing conflict bindings designed to resolve cross-border disputes in the field of intellectual property, which is primarily due to inconvenience and sometimes inexpediency in practical application, are examined. The achievements of reputable scientists in the field of regulation of international non-contractual obligations in the field of intellectual property are presented, in particular, the existing successful CLIP principles that take into account the specificity of intellectual property and are developed taking into account the specialization of intellectual property among other types of non-contractual liability. The necessity of further domestic fundamental research in this area is proved.

Key words: *intellectual property, cross-border non-contractual obligations, EU Regulation Rome II, lex loci protectionis.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Зобов'язання по відшкодуванню шкоди внаслідок випадкової взаємодії суб'єктів різних країн (не зв'язаних договірними відносинами) є неминучими у зв'язку із розвитком транскордонних суспільних відносин. Відповідь на два основних питання які постають у разі виникнення таких ситуацій: суд якої країни має

вирішувати спір і яке матеріальне право в такому разі буде застосовуватись - вказують колізійні норми, які й визначають правила вибору національного права конкретної країни у разі конфлікту законів різних держав. Незважаючи на сучасну уніфікацію правил відшкодування позадоговірної шкоди транскордонних відносин інтелектуальної власності на рівні ЄС, питання пов'язані із з'ясуванням їх сутності та доцільності є актуальними. Насамперед, зважаючи на незручності що стосуються їх практичного застосування. Особливої актуальності ця тема набуває з огляду на те, що Україна тримає курс на євроінтеграцію, а гармонізація вітчизняного законодавства у сфері інтелектуальної власності з європейськими стандартами є стратегічним питанням національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідженням позадоговірних відносин у сфері інтелектуальної власності Європейського союзу присвятили свої праці, зокрема такі вчені як В.П. Звєков [4], Мо Чжан [11], О.В. Луткова [5], Н.І. Маришева [8], К.В. Мануїлова [6,7], Пол Торреманс [12] та інші. В науковій царині тривалий час висувуються погляди, щодо поліпшення правил регулювання позадоговірних відносин у сфері інтелектуальної власності з огляду на саму її специфічність. Дана тема недостатньо розкрита вітчизняними науковцями, тож потребує подальшого дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою наукової статті є аналіз правил регулювання позадоговірних, і зокрема деліктних зобов'язань інтелектуальної власності в межах Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зобов'язання по відшкодуванню шкоди, не пов'язаної з договірними відносинами, що виникають між суб'єктами різних країн називаються транскордонними недогівірними або позадоговірними. У найбільш узагальненому значенні,

недоговірне зобов'язання це зобов'язання яке виникає між сторонами не на основі договору [10, с. 202]. Позадоговірними їх ще називають через те, що вони виникають поза договором - оскільки між сторонами може бути укладено договір, однак заподіяння шкоди може зовсім не стосуватися відносин опосередкованих договором. Тобто специфічною ознакою позадоговірного зобов'язання є те, що воно виникає незалежно від волі та бажання сторін.

В межах цієї статті ми розглянемо регулювання деліктних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності ЄС, що є одним із видів позадоговірних зобов'язань.

Свого часу, Європейська спільнота дійшла висновку, що збільшення передбачуваності результату судових розглядів, підвищення визначеності щодо права, що підлягає застосуванню та сприяння вільному руху судових рішень в межах Європейського Союзу, вимагають винайдення правил конфлікту законів, що будуть діяти в державах-членах ЄС та вказували на одне й те саме національне право, незалежно від країни, де було подано позов.

З цією метою Гаазька програма, прийнята Європейською Радою 5 листопада 2004 року, закликала до активного проведення роботи над правилами конфлікту законів щодо позадоговірних зобов'язань.

У результаті 11 липня 2007 року світ побачив Регламент (ЄС) № 864/2007 Європейського Парламенту та Ради «Про право, що підлягає застосуванню до недоговірних зобов'язань», відомий як Рим II.

В цьому ключовому документі зазначено, що поняття позадоговірного (недоговірного) зобов'язання є неоднаковим в різних державах-членах. Тому за правилами Регламенту Рим II воно повинно розглядатися як автономне поняття. Хоча в Регламенті не надано визначення поняттю недоговірного зобов'язання, у ньому чітко визначені види недоговірних зобов'язань, серед яких: відповідальність за продукцію, недобросовісна

конкуренція, завдання шкоди навколишньому середовищу, порушення прав інтелектуальної власності, відповідальність за проведення страйків та локаутів¹, безпідставне збагачення, діяльність в чужих інтересах без доручення та «culpa in contrahendo»².

У самому Регламенті зазначено, що його положення і матеріальна сфера застосування повинні бути сумісними з Регламентом (ЄС) № 44/2001 від 22 грудня 2000 року про юрисдикції, визнання та виконання судових рішень у цивільних або комерційних справах (Брюссель I) і документами щодо права, що підлягає застосування до договірних зобов'язань - Регламентом (ЄС) № 593/2008 від 17 червня 2007 року (відомий як Рим I)) [1].

Однак, необхідно зазначити, що станом на сьогодні норми колізійного регулювання правил юрисдикції по цивільним і комерційним справам уніфіковано у Регламенті (ЄС) № 1215/2012 від 12 грудня 2012 року, який замінив собою Регламент (ЄС) № 44/2001 від 22 грудня 2000 року.

Приписи щодо відшкодування шкоди, які вміщено у Главі II Регламенту «Рим II», носять характер новел, оскільки як зазначає Дмитрієва М., в зарубіжній доктрині, протягом тривалого часу недоговорні

¹ Локаут (англ. lock out - тимчасова зупинка роботи (або істотне скорочення обсягів виробництва) підприємства роботодавцем з припиненням виплати зарплати, з метою чинення тиску на працівників (аналог страйку, але з боку роботодавця, а не працівників).

² «Culpa in contrahendo» (лат.) - вина при укладенні договору. Мається на увазі недобросовісна поведінка однієї зі сторін по відношенню до контрагента за узгодженням умов підготовлюваного договору. В контексті Регламенту Рим II є автономним поняттям яке не повинно інтерпретуватися в значенні національного права, і включає порушення обов'язку про інформування контрагента та зриву переговорів про укладення договору.

зобов'язання зводились лише до зобов'язань по відшкодуванню шкоди за неправомірні дії (делікти), а виділення з деліктів інших видів недоговірних зобов'язань набуло юридичного оформлення в другій половині XX століття і тому є новелою [9, с.425].

Причиною виникнення позадоговірних зобов'язань саме у сфері інтелектуальної власності є у переважній більшості - заподіяння шкоди, шляхом вчинення правопорушення (делікту). Отже, підставою виникнення деліктних зобов'язань є делікт (від лат. провина, проступок) – незаконна дія, яка заподіює шкоду іншій особі, на підставі чого виникає зобов'язання в особи що заподіяла шкоду, відшкодувати її [10, с. 203].

Сукупність норм, що регулюють зобов'язання внаслідок заподіяння шкоди, іменується в науці деліктним правом, а самі ці зобов'язання називаються деліктними [6, с. 584].

Статут деліктного зобов'язання – це сукупність матеріальних норм національного права, обраного на підставі колізійної норми. Перелік складових елементів деліктного статуту є невичерпним, однак більш-менш загальновизнаними на міжнародному рівні складовими статуту деліктного зобов'язання є: підстави деліктного зобов'язання, обсяг, характер відшкодування шкоди, межі деліктної відповідальності, розмір відшкодування тощо. Щоб визначити статут деліктного зобов'язання, тобто визначити норми національного права для вирішення конфлікту, використовують різні колізійні прив'язки.

Основною колізійною прив'язкою в сфері позадоговірних зобов'язань в державах-членах ЄС є принцип *lex loci delicti commissi* (закон місця вчинення делікту). Однак, даний принцип викликає невизначеність у ситуації, коли є декілька держав, де було вчинено делікт.

Тому заради забезпечення розумного балансу інтересів особи, яка притягається до відповідальності, і особи, якій завдано шкоду, Регламент Рим II пропонує використовувати до транскордонних недоговірних

зобов'язань прив'язку до країни, за місцем настання прямої шкоди - *lex loci damni*. Ця прив'язка є основним загальним правилом для визначення права, яке застосовується у транскордонних позадоговірних зобов'язаннях – тобто це право країни, де настала пряма шкода.

Загальне колізійне правило *lex loci damni* встановлене у статті 4(1) Регламенту Рим II: до позадоговірного зобов'язання, що впливає з делікту застосовується законодавство тієї країни, в якій настала шкода, незалежно від країни, де відбулась подія, що спричинила цю шкоду та незалежно від країн, де настали непрямі наслідки цієї події.

Втім ст. 4(2) робить винятки з цього правила у разі якщо обидві сторони конфлікту (і особа, що завдала шкоди, і особа, якій завдано шкоди) мають звичайне місце проживання в одній і тій самій країні, застосовується право цієї країни. Це перший виняток.

Другий виняток передбачений ст. 4(3) коли з усіх обставин справи зрозуміло, що делікт явно тісніше пов'язаний із країною, відмінною від тієї країни, в якій настала пряма шкода (4(1)) та навіть не зважаючи на те, що сторони конфлікту мешкають в одній країні (4(3)), простіше кажучи йдеться про «принцип найбільш тісного зв'язку».

Тепер звернемо увагу на спеціальні колізійні прив'язки, вживані у Регламенті Рим II, які застосовуються до транскордонних недоговірних зобов'язань ЄС у сфері інтелектуальної власності і з'ясуємо співвідношення між ними і загальним правилом (з винятками) ст. 4 цього ж Регламенту.

До транскордонних недоговірних зобов'язань ЄС у сфері інтелектуальної власності застосовується спеціальна колізійна прив'язка. Стаття 8 Регламенту Рим II присвячена регулюванню специфічних відносин, що стосуються порушення прав інтелектуальної власності відповідно до якої, зберігається універсальний визнаний принцип *lex loci protectionis* (закон держави, де вимагається захист).

У Регламенті надається уточнення, що термін «права інтелектуальної власності» повинен інтерпретуватися як, авторське право, суміжні права, право *sui generis*³, право на охорону баз даних і права промислової власності.

Згідно з принципом *lex loci protectionis* правом, що підлягає застосуванню до недовговірних зобов'язань, що виникає внаслідок порушення права інтелектуальної власності, є право країни, стосовно якої ставиться вимога про захист» (ст. 8(1) Регламенту). Мова йдеться про право держави, на території якої виникла подія, що спричинила юридично значимі наслідки, які викликали необхідність в захисті інтелектуальних прав. При цьому саме порушення прав, яке спричинило юридично значимі наслідки, могло статися в одній державі (або декількох державах), а вимога про відновлення порушеного права ставиться щодо іншої держави, і для його відновлення має бути застосоване право саме цієї зацікавленої держави [5, с. 131-132].

Важливий акцент потрібно зробити на тому, що конкретне правило встановлене ст. 8 Регламенту Рим II, де йдеться про порушення права інтелектуальної власності виключає будь які винятки та відсилання до статті 4 цього ж Регламенту. Тобто прив'язка до законодавство країни, для якої вимагається захист все одно буде застосована, навіть якщо обидві сторони матимуть звичайне проживання в одній країні (яка не є країною законодавства тієї країни, для якої прагнуть захисту), і навіть якщо явно впливає тісніший зв'язок з іншою країною [12, пункт 18.73]

У пункті 8(2) Регламенту зазначає, що у разі позадовірного зобов'язання, що виникає внаслідок порушення права інтелектуальної власності, що є єдиним для всього Співтовариства, правом, що підлягає застосуванню до будь-якого питання, що не врегульований відповідним документом Товариства, є право країни, де було порушено це право. Так,

³ *Sui generis* – латинський вираз, що означає унікальність правової конструкції ЄС в цілому, конструкції, що не має прецедентів.

Суд ЄС надав тлумачення ст. 8(2) Регламенту у справі «Nintendo Co. Ltd v BigBen Interactive GmbH, BigBen Interactive SA [14]: положення статті 8 (2) Регламенту (ЄС) № 864/2007 Європейського Парламенту та Ради від 11 липня 2007 р. «Про право, застосовне до позадоговірних зобов'язань» («Рим II»), слід тлумачити як таке, що «країна у якій вчинено правопорушення» в розумінні цього Регламенту стосується країни, в якій сталася подія, що спричинила шкоду. Якщо одного і того ж відповідача звинувачують у різних правопорушеннях у різних державах-членах, правильний підхід до виявлення події, що спричиняє шкоду, полягає не в тому, щоб посилалися на кожен передбачуваний акт про порушення, а в тому, щоб скласти загальну оцінку поведінки цього відповідача і визначити місце, де було вчинено первісне порушення (найперше порушення).

Однак інколи складність полягає саме у визначенні місця порушення. Для прикладу розглянемо показовий кейс по справі C- 173/11 «Football Dataco Ltd v Sportradar GmbH» [15]. За обставинами справи «Football Dataco Ltd» займаються організацією футбольних змагань в Англії і Шотландії і мають права інтелектуальної власності на базу даних «Football Live», пов'язану з їх проведенням. Компанія стверджує, що має право «*sui generis*» на цю базу даних у розумінні ст. 7 Директиви 96/9/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про правовий захист баз даних» від 11 березня 1996 року, за змістом якої розробник бази даних, який продемонструє, що було зроблено якісно та/чи кількісно значні інвестиції для створення вмісту бази даних має право запобігати витягненню та/чи повторному використанню всього вмісту бази даних чи значної її частини у якісному чи кількісному вимірі».

Натомість «Sportradar GmbH» це німецька компанія, яка надає інформацію що стосується, зокрема й матчів англійської ліги в прямому ефірі через Інтернет, шляхом повторного використання без дозволу бази даних «Football Dataco Ltd».

У зв'язку із чим «Football Dataco Ltd» подають позов проти «Sportradar GmbH» до Верховного суду Англії і Уельсу, а «Sportradar GmbH» подає позов про відсутність порушення прав інтелектуальної власності в Регіональний суд Гера у Німеччині. За цих обставин, справи в первісних судах призупиняються, у зв'язку із зверненням до Європейського суду справедливості з запитом про визначення місця, де скоєно делікт, права країни, що підлягає застосуванню і компетентного суду.

Суд ЄС розтлумачив, що по-перше, особа, яка проживає в одній із держав-членів може бути притягнута до відповідальності в іншій державі-члені з питань, пов'язаних з деліктом, або квазі-деліктом⁴, в судах країн-членів, на території яких було завдано шкоду. (ст.5(3) Регламенту Ради (ЄС) № 44/2001 від 22 грудня 2000 року про юрисдикцію, визнання та виконання судових рішень у цивільних та комерційних питань).

По-друге, у відповідності до положень статті 8 Регламенту (ЄС) № 864/2007 (Рим II) право, яке застосовується до неконтрактного зобов'язання, що є результатом порушення права інтелектуальної власності, є правом країни, щодо якої запитується охорона.

Тобто підлягає застосуванню універсальний визнаний принцип *lex loci protectionis* (закон держави, де вимагається захист). З цього приводу, Суд ЄС зазначив, що ст. 7 Директиви 96/6/ЄС в контексті цієї справи повинна тлумачитись так, що дії «Sportradar GmbH» є актом незаконного «повторного використання» бази даних «Football Dataco Ltd» і цей акт повторного використання, має місце на території Англії, оскільки є докази, з яких можна зробити висновок, що в діях «Sportradar GmbH» розкривається намір націлюватися на представників громадськості в Англії - держави-члена, де знаходиться користувач, на чий комп'ютер передаються дані.

⁴ Квазі-делікт - ненавмисне недоговірне правопорушення, заподіяння кому-небудь шкоди без умислу, в результаті недбалості або необережності, що характеризується при цьому відсутністю визначеності винної особи.

Отже, справа повинна слухатись у суді Англії (ст. 5(3) Регламенту 44/2001 (спеціальна юрисдикція для деліктів)) та за національними законом Англії (за принципом *lex loci protectionis* - закону держави, де вимагається захист, ст. 8(1) Регламенту Рим II).

Нарешті ст. 8(3) Регламенту Рим II виключає застосування принципу автономії волі сторін у справах пов'язаних з інтелектуальною власністю.

Ця заборона, передусім вмотивована тим, що національні органи держав-учасниць мають інтерес до наданих (zareєстрованих) прав інтелектуальної власності національними реєстрами, зумовлений національною економічною політикою. Тому, у разі дозволу сторонам обрати інший закон, це може завдати шкоди національним інтересам і потенційно може вплинути на право як таке [12, p.18.86].

Однак, багато науковців схильні вважати, що заборона автономії волі в справах пов'язаних з інтелектуальною власністю є застарілою, а наявність публічного (національного) інтересу не може служити безумовною підставою для заборони автономії волі, оскільки сам публічний (національний) інтерес є занадто невизначеним та абстрактним [3, с. 123].

Таким чином, заборона автономії волі сторін в позадоговірних відносинах пов'язаних з інтелектуальною власністю залишається одним з найбільш дискусійних питань сучасності в праві ЄС.

Ще одним дискусійним питанням є вирішення транскордонних спорів у сфері інтелектуальної власності в межах ЄС у випадку так званих «мульти-державних» (multi-cases) або «усюдисущих порушень» (ubiquitous infringement cases). Коли порушення відбулись у багатьох державах або практично у кожній країні ЄС (наприклад порушення таким засобом як Інтернет). У цьому разі, загальне правило – застосування права країни, для якої вимагається захист стає наслідком залучення великої кількості нормативних актів, які необхідно застосувати, і може спричинити такі

практичні проблеми, як тягар доказування та збільшення тривалості та витрат.

З огляду на це, деякі науковці пропонують звернутися до принципів CLIP - принципів конфлікту законів у сфері інтелектуальної власності, підготовлених групою науковців у галузі інтелектуальної власності та міжнародного приватного права - Європейською групою Макса Планка з конфлікту законів які включають перелік принципів щодо колізійних законів у сфері інтелектуальної власності та розроблені з метою заміни або покращення існуючих правил ЄС [13].

Дані принципи пропонують застосовувати до «мульти-державних» або «усюдисущих порушень» доктрину «de minimis rule», що походить від латинського виразу *De minimis non curat lex* («Закон не зважає на дрібниці») і означає, що суд повинен утримуватися від розгляду дріб'язкових справ.

Так, у статті 3:602 принципів CLIP пропонується наступне правило: суд, визнає порушення лише у тому випадку, коли порушення, має суттєвий вплив у межах держави щодо якої вимагається захист.

Доречно завершити розгляд регулювання деліктних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності ЄС влучною тезою Пола Торреманса, який надаючи характеристику Регламенту Рим II зазначив, що в цілому норми міжнародного приватного права Європейського Союзу можуть застосовуватися до інтелектуальної власності і можуть стати відправною точкою для підходу, який ефективно буде застосовуватися до транскордонних аспектів прав інтелектуальної власності. Разом із цим, вчений зазначив, що все ж нинішній набір правил залишається неповним і неадекватним у певних моментах і що потрібні більш детальні правила, щоб підхід став цілком задовільним. Повний приклад такого задовільного та всебічного підходу можна знайти в Принципах CLIP. Можливо, настав час, коли європейський законодавчий орган повинен спиратися на ці принципи CLIP побудовані на приватній ініціативі вчених? [12, пункт 18.93].

Дане питання поки що залишається риторичним.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Регламент (ЄС) № 864/2007 Європейського Парламенту та Ради «Про право, що підлягає застосуванню до недоговірних зобов'язань», відомий як Рим II є зводом правил, що регулюють правила транскордонного колізійного регулювання позадовірних зобов'язань на території ЄС. У Регламенті не розкрито зміст поняття недоговірного зобов'язання, з посиланням на те, що його зміст є різним у державах членах, обмежуючись тільки переліком його видів. Спеціальною колізійною прив'язкою для транскордонних недоговірних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності є *lex loci protectionis* (закон держави, де вимагається захист). Дане конкретне правило встановлене ст. 8 Регламенту Рим II, виключає будь які винятки та застереження, навіть якщо обидві сторони конфлікту матимуть звичайне проживання в одній країні (яка не є країною законодавства тієї країни, для якої прагнуть захисту), і навіть якщо делікт явно має більш тісний зв'язок з іншою країною. За законодавством Європейського Союзу виключається застосування принципу автономії волі сторін у транскордонних позадовірних зобов'язаннях пов'язаних з інтелектуальною власністю. Станом на сьогодні питання міжнародного регулювання позадовірних зобов'язань в межах Європейського Союзу залишаються актуальними. Потребують вдосконалення неефективні засоби вирішення позадовірних спорів у цій сфері. Виникає необхідність співпраці законотворців та фахівців, що працюють над створенням більш продуктивних правил з огляду на специфічність предмету інтелектуальної власності.

Література

1. Регламент (ЕС) № 864/2007 Европейского Парламента и Совета «О праве, подлежащем применению к внедоговорным обязательствам

- («Рим II»)), Страсбург, 11 июля 2007 года. URL: https://data.rada.gov.ua/laws/show/994_907/print (дата звернення 09.09.2019).
2. Директива 96/9/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про правовий захист баз даних" від 11 березня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_241/print (дата звернення 10.09.2019).
 3. Жуков М.А. Автономия воли по выбору применимого права при использовании арбитра и медиации в сфере интеллектуальной собственности. URL: <http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/172862/1/119-128.pdf> (дата звернення 23.09.2019).
 4. Звеков, В. П. Коллизии законов в международном частном праве. Москва, Волтерс Клувер, 2007, 416 с.
 5. Луткова О. В. Специальные коллизионно-правовые принципы регулирования трансграничных авторских отношений. Журнал LEX RUSSICA, № 2 (135), февраль 2018, с. 129-139. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/spetsialnye-kollizionnopravovye-printsipy-regulirovaniya-transgranichnyh-avtorskih-otnosheniy.pdf>. (дата звернення 09.09.2019).
 6. Мануїлова К.В. Правова природа та зміст деліктних зобов'язань. Актуальні проблеми держави і права. 2011, с. 583 – 589. URL: <http://www.apdp.in.ua/v61/79.pdf>. (дата звернення 10.09.2019).
 7. Мануїлова К.В. Система колізійних норм у сфері деліктних зобов'язань. Юридичний науковий електронний журнал, № 4, 2016, с. 80-82. URL: http://lsej.org.ua/4_2015/21.pdf (дата звернення 09.09.2019).
 8. Марышева Н.И. Современные тенденции коллизионного регулирования деликтных обязательств: Регламент ЕС 2007 г. «О

праве, подлежащем применению к внедоговорным обязательствам» (Рим II) и российское законодательство. Журнал российского права, № 6, 2016, с. 63-73. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/sovremennye-tendentsii-kollizionnogo-regulirovaniya-deliktnyh-obyazatelstv-reglament-es-2007-g-o-prave-podlezhaschem-primeneniyu-k> (дата звернения 09.09.2019).

9. Международное частное право: учеб. / отв. ред. Г. К. Дмитриева, 3-е изд., перераб. и доп., Москва, Проспект, 2010, 656 с.
10. Міжнародне приватне право: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл./В.А. Бігун, Є.М. Білоусов, І.М. Жуков; за ред. проф. В.П. Жушман та доц. І.А. Шуміло, Харків, Право, 2015, 320 с.
11. Mo Zhang .Party Autonomy in Non-Contractual Obligations: Rome II and Its Impacts on Choice of Law. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/457f/df95b6068c528c23ba59de5dbabe2cse3492.pdf> (дата звернення 09.09.2019).
12. Paul Torremans. Intellectual property and the rules on private international law: match or mismatch? URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:dcVC1VdCbaoJ:eprints.nottingham.ac.uk/3604/1/pdf_chapter_18.pdf+&cd=3&hl=ru&ct=clnk&gl=ua (дата звернення 23.09.2019).
13. Principles on Conflict of Laws in Intellectual Property. URL: https://www.ip.mpg.de/fileadmin/ipmpg/content/clip/Final_Text_1_December_2011.pdf (дата звернення 22.09.2019);
14. Judgment of the court (Second Chamber) 27 September 2017 Joined Cases C-24/16 and C-25/16 «Nintendo Co. Ltd v BigBen Interactive GmbH, BigBen Interactive SA URL: <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62016CJ0024&lang1=en&type=TXT&ancre=> (дата звернення 23.09.2019).

15. Judgment of the court (Third Chamber) 18 October 2012 Case C-173/11 «Football Dataco Ltd v Sportradar GmbH». URL: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=128651&doclang=en> (дата звернення 23.09.2019).

References

1. Reglament (YeS) № 864/2007 Yevropeyskogo Parlamenta i Soveta «O prave, podlezhashchem primeneniyu k vnedogovornym obyazatelstvam («Rim II»)), Strasburg, 11 iyulya 2007 goda. URL: https://data.rada.gov.ua/laws/show/994_907/print (data zvernennya 09.09.2019).
2. Direktiva 96/9/ES Evropeyskogo Parlamentu ta Radi «Pro pravoviy zakhist baz danikh" vid 11 bereznya 1996 roku. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_241/print (data zvernennya 10.09.2019).
3. Zhukov M.A. Avtonomiya voli po vyboru primenimogo prava pri ispolzovanii arbitra i mediatsii v sfere intellektualnoy sobstvennosti. URL: <http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/172862/1/119-128.pdf> (data zvernennya 23.09.2019).
4. Zvekov, V. P. Kollizii zakonov v mezhdunarodnom chastnom prave. Moskva, Volters Kluver, 2007, 416 s.
5. Lutkova O. V. Spetsialnye kollizionno-pravovye printsipy regulirovaniya transgranichnykh avtorskikh otnosheniy. Zhurnal LEX RUSSICA, № 2 (135), fevral 2018, s. 129-139. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/spetsialnye-kollizionnopravovye-principy-regulirovaniya-transgranichnyh-avtorskih-otnosheniy.pdf>. (data zvernennya 09.09.2019).
6. Manuïlova K.V. Pravova priroda ta zmist deliktنيkh zobov'yazan. Aktualni problemi derzhavi i prava. 2011, s. 583 – 589. URL: <http://www.apdp.in.ua/v61/79.pdf>. (data zvernennya 10.09.2019).

7. Manuïlova K.V. Sistema kolizyynikh norm u sferi deliktnikh zobov'yazan. Yuridichniy naukoviy elektronniy zhurnal, № 4, 2016, s. 80-82. URL: http://lsey.org.ua/4_2015/21.pdf (data zvernennya 09.09.2019).
8. Marysheva N.I. Sovremennye tendentsii kollizionnogo regulirovaniya deliktnykh obyazatelstv: Reglament YeS 2007 g. «O prave, podlezhashchem primeneniyu k vnedogovornym obyazatelstvam» (Rim II) i rossiyskoe zakonodatelstvo. Zhurnal rossiyskogo prava, № 6, 2016, s. 63-73. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/sovremennye-tendentsii-kollizionnogo-regulirovaniya-deliktnyh-obyazatelstv-reglament-es-2007-g-o-prave-podlezhaschem-primeneniyu-k> (data zvernennya 09.09.2019).
9. Mezhdunarodnoe chastnoe pravo: ucheb. / otv. red. G. K. Dmitrieva, 3-e izd., pererab. i dop., Moskva, Prospekt, 2010, 656 s.
10. Mizhnarodne privatne pravo: pidruch. dlya stud. yurid. vishch. navch. zakl./V.A. Bigun, Є.M. Bilousov, I.M. Zhukov; za red. prof. V.P. Zhushman ta dots. I.A. Shumilo, Kharkiv, Pravo, 2015, 320 s.
11. Mo Zhang .Party Autonomy in Non-Contractual Obligations: Rome II and Its Impacts on Choice of Law. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/457f/df95b6068c528c23ba59de5dbabe2cce3492.pdf> (data zvernennya 09.09.2019).
12. Paul Torremans. Intellectual property and the rules on private international law: match or mismatch? URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:dcVC1VdCbaoJ:eprints.nottingham.ac.uk/3604/1/pdf_chapter_18.pdf+&cd=3&hl=ru&ct=clnk&gl=ua (data zvernennya 23.09.2019).
13. Principles on Conflict of Laws in Intellectual Property. URL: https://www.ip.mpg.de/fileadmin/ipmpg/content/clip/Final_Text_1_December_2011.pdf (дата звернення 22.09.2019);
14. Judgment of the court (Second Chamber) 27 September 2017 Joined Cases C 24/16 and C 25/16 «Nintendo Co. Ltd v BigBen Interactive GmbH,

BigBen Interactive SA URL:
<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62016CJ0024&lang1=en&type=TXT&ancre=> (data zvernennya 23.09.2019).

15. Judgment of the court (Third Chamber) 18 October 2012 Case C 173/11
«Football Dataco Ltd v Sportradar GmbH». URL:
<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=128651&doclang=en> (data zvernennya 23.09.2019).